

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2010 M. LAPKRIČIO 10 D. NUTARIMO
NR. 1613-7 „DĖL NACIONALINĖS CIVILINĖS AVIACIJOS SAUGUMO PROGRAMOS
PATVIRTINIMO“ PAKAITIMO**

2022 m. _____ d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. lapkričio 10 d. nutarimą Nr. 1613-7 „Dėl Nacionalinės civilinės aviacijos saugumo programos patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL NACIONALINĖS CIVILINĖS AVIACIJOS SAUGUMO PROGRAMOS
PATVIRTINIMO**

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo 40 straipsnio 1 dalimi, įgyvendindama 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 300/2008 dėl civilinės aviacijos saugumo bendrųjų taisyklių ir panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 2320/2002 su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. sausio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 18/2010, 2009 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1254/2009, kuriuo nustatomi kriterijai, kurių laikydamosi valstybės narės gali netaikyti bendrųjų pagrindinių civilinės aviacijos saugumo standartų ir imtis alternatyvių saugumo priemonių, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. lapkričio 30 d. Komisijos reglamentu (ES) 2016/2096, 2015 m. lapkričio 5 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2015/1998, kuriuo nustatomos išsamios bendrųjų pagrindinių aviacijos saugumo standartų įgyvendinimo priemonės, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. kovo 14 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2022/421, ir atsižvelgdama į Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos 17 priedo 3.1.1 papunkčio, Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos 8973 ir 9985 dokumentų, Europos civilinės aviacijos konferencijos 30 dokumento, 2009 m. balandžio 2 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 272/2009, kuriuo papildomi Reglamento (EB) Nr. 300/2008 Europos Parlamento ir Tarybos priede nustatyti bendrieji pagrindiniai civilinės aviacijos saugumo standartai, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. kovo 19 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 245/2013, 2015 m. lapkričio 16 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo nustatomos išsamios bendrųjų pagrindinių aviacijos saugumo standartų įgyvendinimo priemonės, kuriose pateikiama Reglamento (EB) Nr. 300/2008 18 straipsnio a papunktyje nurodyta informacija (pranešta dokumentu Nr. C(2015) 8005), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. vasario 19 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu (pranešta dokumentu Nr. C(2021) 996), ir 2017 m. kovo 1 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2017/373, kuriuo nustatomi oro eismo valdymo ir oro navigacijos paslaugų teikėjų, kitų oro eismo valdymo tinklo funkcijų vykdytojų ir tų subjektų priežiūros bendrieji reikalavimai, panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 482/2008, įgyvendinimo reglamentai (ES) Nr. 1034/2011, (ES) Nr. 1035/2011 ir (ES) 2016/1377 ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 677/2011, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. rugpjūčio 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2021/1338, nuostatas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Nacionalinę civilinės aviacijos saugumo programą (toliau – Programa) (pridedama).
2. Paskirti viešąją įstaigą Transporto kompetencijų agentūrą būti atsakingą už Reglamento (EB) Nr. 300/2008 4 straipsnyje nurodytų bendrųjų pagrindinių standartų įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną.
3. Pavesti susisiekimo ministrui tvirtinti personalinę Nacionalinės civilinės aviacijos saugumo komisijos sudėtį.
4. Pavesti Lietuvos transporto saugos administracijai priimti sprendimą dėl Sprendimo C(2015) 8005 dalių, kurių nuostatas pagal Programą įgyvendina civilinės aviacijos srityje veikiantys ūkio subjektai, pateikimo šiems subjektams raštu pagal principą „būtina žinoti“.

Ministras Pirmininkas

Susisiekimo ministras

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2010 m. lapkričio 10 d. nutarimu Nr. 1613-7
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2022 m. d. nutarimo Nr. redakcija)

NACIONALINĖ CIVILINĖS AVIACIJOS SAUGUMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinė civilinės aviacijos saugumo programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymu, įgyvendinant Reglamentą (EB) Nr. 300/2008, Reglamentą (ES) Nr. 1254/2009, Reglamentą (ES) 2015/1998 ir atsižvelgiant į Tarptautinės civilinės aviacijos konvencijos 17 priedo, Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (toliau – ICAO) 8973 dokumento, ICAO 9985 dokumento, Europos civilinės aviacijos konferencijos (toliau – ECAC) 30 dokumento, Reglamento (EB) Nr. 272/2009, Sprendimo C(2015) 8005 ir Reglamento (ES) 2017/373 nuostatas.

2. Programos tikslas – nustatyti civilinės aviacijos saugumo užtikrinimo priemonės ir apibrėžti atsakomybę už Reglamento (EB) Nr. 300/2008 4 straipsnyje nurodytų bendrųjų pagrindinių standartų įgyvendinimą, taip pat aprašyti priemones, kurias tuo tikslu turi taikyti oro uostus valdančios įmonės, oro navigacijos paslaugas teikiančios įmonės (toliau – oro navigacijos paslaugų teikėjai), oro vežėjai ir subjektai, taikantys aviacijos saugumo priemones ir veikiantys oro uosto teritorijoje ar už jos ribų ir tiekiantys prekes arba teikiantys paslaugas oro uostuose ar per juos (toliau – aviacijos saugumo priemonės taikantys subjektai).

3. Programa netaikoma Lietuvos Respublikos oro uostams ir jų dalims, naudojamiems išimtinai kariniais tikslais, oro uostų atribotosiose zonose vykdomiems skrydžiams, nurodytiems Reglamento (ES) Nr. 1254/2009 1 straipsnyje, taip pat šiuos skrydžius vykdančiais orlaiviais vykstantiems oficialių delegacijų nariams, apie kurių atvykimą ir išvykimą Lietuvos Respublikos institucija, organizuojanti oficialios delegacijos vizitą, iš anksto raštu praneša oro uostą valdančiai įmonei ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai.

4. Programoje vartojamos sąvokos:

4.1. **Kontrolinė** – oro uosto specialiai įrengta vieta ar patalpa atvykstantiems į oro uosto riboto patekimo zonas ar iš jų išvykstantiems asmenims ir transporto priemonėms, taip pat jų vežamiems kroviniams, dokumentams, daiktams ir kitiems fiziniams objektams tikrinti.

4.2. **Neteisėta veika** – nusikalstamas ar kitoks neteisėtas veikimas ar neveikimas, kuriais kėsinamasi pažeisti ar pažeidžiamas civilinės aviacijos saugumas (teroro aktas; orlaivio užgrobimas; žmogaus pagrobimas įkaitu; prievartinis įsibrovimas į orlaivį, oro uostą; neteisėtas ginklų, sprogmenų ar kitokių draudžiamų objektų įsinešimas į orlaivį ar oro uosto teritoriją; melagingos informacijos pranešimas siekiant pažeisti orlaivio, keleivių, civilinės aviacijos darbuotojų ar visuomenės saugumą; neteisėtas aviacijos saugumo funkcijų neatlikimas ir kita).

4.3. Kitos Programoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Aviacijos įstatyme, Reglamente (EB) Nr. 300/2008, Reglamente (EB) Nr. 272/2009, Reglamente (ES) Nr. 1254/2009, Reglamente (ES) 2015/1998 ir Sprendime C(2015) 8005.

II SKYRIUS AVIACIJOS SAUGUMO ORGANIZAVIMAS IR ATSAKOMYBĖ

5. Programą pagal savo kompetenciją įgyvendinantys subjektai:

5.1. Lietuvos transporto saugos administracija (toliau – LTSA) ir viešoji įstaiga Transporto kompetencijų agentūra (toliau – Agentūra) atlieka šias funkcijas:

5.1.1. LTSA:

5.1.1.1. rengia ir teikia Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai pasiūlymus, kaip tobulinti Programą;

5.1.1.2. nustato oro uostus valdančių įmonių, oro navigacijos paslaugų teikėjų, oro vežėjų ir aviacijos saugumo priemonės taikančių subjektų aviacijos saugumo ir aviacijos saugumo mokymo programų rengimo reikalavimus ir derina oro uostų aviacijos saugumo komisijų nuostatus;

5.1.1.3. teikia už aviacijos saugumo priemonių įgyvendinimą atsakingoms institucijoms, oro uostus valdančioms įmonėms, oro navigacijos paslaugų teikėjams, oro vežėjams ir (ar) aviacijos saugumo priemonės taikantiems subjektams pasiūlymus dėl aviacijos saugumo funkcijų paskirstymo;

5.1.1.4. vadovaudamasi Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.2.3 ir 1.2.4 punktais, nustato civilinių orlaivių įgulos narių pažymėjimų išdavimo tvarką;

5.1.1.5. tarpininkauja oro uostus valdančioms įmonėms ir kitoms Lietuvos Respublikos institucijoms, kad būtų išspręstos aviacijos saugumo problemos, iškilusios dėl Programos ir kitų aviacijos saugumą reglamentuojančių teisės aktų įgyvendinimo;

5.1.1.6. Aviacijos įstatymo 41¹ straipsnio nustatyta tvarka teikia oro uostus valdančioms įmonėms, oro navigacijos paslaugų teikėjams, oro vežėjams, aviacijos saugumo priemonės taikantiems subjektams ir Agentūrai duomenis apie Aviacijos įstatymo 41¹ straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytas aplinkybes ir pažyma dėl Aviacijos įstatymo 41¹ straipsnio 2 dalies 1–8 punktuose nurodytų aplinkybių buvimo;

5.1.1.7. gavusi iš Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas) informaciją, kad pagal Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6.8.7.5 punktą yra pateiktas pranešimas, kad siunta negali būti kraunama, ir vadovaudamasi Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6.8.7.9 punktu imasi jos kompetencijai priskirtų veiksmų ypatingomis aplinkybėmis Programos XVII skyriuje nustatyta tvarka;

5.1.1.8. derina statinių statybos ir rekonstrukcijos aerodromų triukšmo apsauginėse zonose projektus;

5.1.1.9. atlieka kitas Programoje nustatytas funkcijas.

5.1.2. Agentūra:

5.1.2.1. organizuoja Programos įgyvendinimą;

5.1.2.2. koordinuoja ir prižiūri Programoje ir kituose nacionaliniuose ir tarptautiniuose teisės norminiuose aktuose, reglamentuojančiuose civilinės aviacijos saugumą, nustatytų aviacijos saugumo priemonių įgyvendinimą;

5.1.2.3. teikia Susisiekimo ministerijai pasiūlymus, kaip tobulinti Programą;

5.1.2.4. prižiūri, kaip fiziniai asmenys, juridiniai asmenys ir kitos organizacijos ar juridinių asmenų ir kitų organizacijų padaliniai laikosi Lietuvos Respublikoje galiojančių įstatymų, kitų teisės aktų, tarptautinių konvencijų ir sutarčių, reglamentuojančių civilinės aviacijos saugumą, reikalavimų;

5.1.2.5. prižiūri, kad oro uostus valdančių įmonių, oro vežėjų, oro navigacijos paslaugų teikėjų ir aviacijos saugumo priemonės taikančių subjektų aviacijos saugumo programos ir aviacijos saugumo mokymo programos atitiktų Programoje nustatytus reikalavimus, ir stebi, kaip jos įgyvendinamos, kad būtų užtikrinamas jų veiksmingumas;

5.1.2.6. kontroliuoja, kaip diegiama, naudojama ir prižiūrima aviacijos saugumo įranga;

5.1.2.7. derina oro uostus valdančių įmonių, oro vežėjų ir aviacijos saugumo priemonės taikančių subjektų įsigyjamos saugumo įrangos, kuri nepatenka į Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 12.0.2.1 punkte nurodytą saugumo įrangos sąrašą, technines specifikacijas;

5.1.2.8. derina civilinių aerodromų statybos ir navigacijos įrenginių įrengimo arba rekonstrukcijos projektus;

5.1.2.9. derina statinių statybos ir rekonstrukcijos aerodromų apsaugos zonose projektus;

5.1.2.10. jeigu paaiškėja, kad prieš orlaivio išskridimą nebuvo taikomos Programoje nurodytos aviacijos saugumo priemonės, praneša apie tai valstybės, į kurią orlaivis skrenda, atitinkamai įgaliotai institucijai;

5.1.2.11. vadovaudamasi Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.2.3 ir 1.2.4 punktais ir LTSA nustatyta tvarka išduoda orlaivių įgulos narių pažymėjimus;

5.1.2.12. skelbia informaciją apie Lietuvos Respublikos reguliuojamus subjektus, žinomus siuntėjus, reguliuojamus orlaivio atsargų tiekėjus, Europos Sąjungos aviacijos saugumo tikrintojus ir oro vežėjus, vežančius krovinius arba pašta iš neįtrauktos į Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6-F priedėlio sąrašą trečiosios šalies oro uosto ir juos perduodančius, vežančius tranzitu ar iškraunančius bet kuriame oro uoste, kuriam taikomas Reglamentas (EB) Nr. 300/2008 (toliau – ACC3), Sąjungos tiekimo grandinės saugumo duomenų bazėje;

5.1.2.13. skelbia informaciją apie Lietuvos Respublikos reguliuojamus orlaivių atsargų tiekėjus, reguliuojamus subjektus, žinomus siuntėjus Agentūros interneto svetainėje;

5.1.2.14. atestuoja Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 11.2.3.1–11.2.3.5 punktuose nustatytas užduotis atliekančius asmenis;

5.1.2.15. oro uostus valdančios įmonės motyvuotu prašymu ir vadovaudamasi Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.3.2.1 punktu, priima sprendimą netikrinti asmenų, išskyrus keleivius, arba taikyti jiems specialias patikrinimo procedūras, jeigu juos lydi asmuo, įgaliotas lydėti pagal Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.2.7.3 punktą;

5.1.2.16. vadovaudamasi Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.3.1.7 punktu ir remdamasi rizikos įvertinimu, nustato tikrinimo dažnumą, kai visi asmenys, išskyrus keleivius, ir jų nešami daiktai reguliariai tikrinami pasirinktine tvarka;

5.1.2.17. oro uostus valdančios įmonės motyvuotu prašymu ir vadovaudamasi Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.4.4.1 punktu, priima sprendimą netikrinti transporto priemonių arba taikyti joms specialias tikrinimo procedūras, jeigu jas lydi asmuo, įgaliotas lydėti pagal Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.2.7.3 punktą;

5.1.2.18. remdamasi rizikos įvertinimu ir atsižvelgdama į Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.5.2 punktą, oro uostus valdančios įmonės įgalioto asmens teikimu tvirtina stebėjimo ir patruliavimo dažnumą ir būdus;

5.1.2.19. oro uostų atribotosiose zonose, aerodromuose ir lauko aikštelėse, iš kurių vykdomi skrydžiai, atitinkantys Reglamento (ES) Nr. 1254/2009 1 straipsnio reikalavimus, nustato kitas, nei nustatyta Programoje, aviacijos saugumo priemones;

5.1.2.20. tarpininkauja oro uostus valdančioms įmonėms ir kitoms Lietuvos Respublikos institucijoms, kad būtų išspręstos aviacijos saugumo problemos, iškilusios dėl Programos ir kitų aviacijos saugumą reglamentuojančių teisės aktų įgyvendinimo;

5.1.2.21. derina ginklų vežimą Lietuvos Respublikoje įregistruoto civilinio orlaivio pilotų kabinoje ir užsienio valstybėje įregistruoto civilinio orlaivio keleivių salone ar pilotų kabinoje Pavienių ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių įvežimo, išvežimo, gabenimo tranzitu, vežimo Lietuvos Respublikoje ir informacijos apie pavienių ginklų vežimą pateikimo užsienio valstybėms taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 15 d. nutarimu Nr. 739 „Dėl ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių eksporto, importo, vežimo ir gabenimo tranzitu“, 36 ir 37 punktuose nurodytais atvejais, įvertinusi Lietuvos Respublikos oro uostuose skrydžius vykdančių ir vežėjo pažymėjimą turinčių vežėjų saugumo programose nurodytas ginklų vežimo civiliniuose orlaiviuose saugumo priemones;

5.1.2.22. bendradarbiauja ir teikia Muitinės departamentui ekspertinę pagalbą dėl saugumo priemonių taikymo ir vertinimo, kai Muitinės departamentas, išanalizavęs pateikiamą išankstinę

informaciją apie kraunamus krovinius, pateikia pranešimą, kad siunta turi būti tvarkoma kaip didelės rizikos kroviny ar paštas pagal Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6.8.7.2 punktą;

5.1.2.23. gavusi iš Muitinės departamento informaciją, kad pagal Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6.8.7.5 punktą yra pateiktas pranešimas, kad siunta negali būti kraunama, ir vadovaudamasi (ES) 2015/1998 priedo 6.8.7.9 punktu, imasi jos kompetencijai priskirtų veiksmų ypatingomis aplinkybėmis pagal Programos XVII skyriuje nustatytą tvarką;

5.1.2.24. atlieka kitas Programoje nustatytas funkcijas.

5.2. Teisės aktų nustatyta tvarka atlikdama jai pavestas funkcijas:

5.2.1. LTSA turi teisę:

5.2.1.1. gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, oro uostus valdančių įmonių, oro navigacijos paslaugų teikėjų, oro vežėjų, aviacijos saugumo priemonės taikančių subjektų ir kitų asmenų informaciją, pažymas ir dokumentus, susijusius su aviacijos saugumo užtikrinimu;

5.2.1.2. duoti privalomus vykdyti nurodymus dėl aviacijos saugumo užtikrinimo fiziniams asmenims, juridiniams asmenims ir kitoms organizacijoms ar jų padaliniais, vykdančioms civilinės aviacijos veiklą, ir už pažeidimus teisės aktų nustatyta tvarka asmenims taikyti nuobaudas bei veiklos apribojimus.

5.2.2. Agentūra turi teisę:

5.2.2.1. Aviacijos įstatymo nustatytais atvejais įgalioti atstovus įeiti ir apžiūrėti atitinkamus objektus, gamybos patalpas ir įrangą, taip pat gauti visą reikalingą informaciją ir dokumentus;

5.2.2.2. nurodyti oro uostus valdančioms įmonėms, oro navigacijos paslaugų teikėjams, oro vežėjams ir aviacijos saugumo priemonės taikantiems subjektams taikyti papildomas aviacijos saugumo priemonės, kurių prašo kita valstybė. Agentūra, sužinojusi apie kitos valstybės civilinės aviacijos objektams kylančią grėsmę, skubiai apie tai praneša šiai valstybei.

5.3. Oro uostus valdančios įmonės atlieka šias funkcijas:

5.3.1. pagal LTSA nustatytus aviacijos saugumo programų rengimo reikalavimus rengia ir tvirtina oro uosto aviacijos saugumo programą, organizuoja jos įgyvendinimą ir prižiūri, kaip jos laikomasi; oro uosto aviacijos saugumo programos rengimo metu informuoja Viešojo saugumo tarnybą prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VST) apie planuojamas organizuoti oro uosto teritorijos fizinės apsaugos priemones; oro uosto aviacijos saugumo programoje aprašomi metodai ir procedūros, kurių turi laikytis oro uostus valdanti įmonė, kad atitiktų Reglamento (EB) Nr. 300/2008 ir jo įgyvendinamųjų Europos Sąjungos teisės aktų bei Programos reikalavimus; oro uosto aviacijos saugumo programa apima aviacijos saugumo kokybės kontrolės nuostatus, kuriose aprašoma, kaip laikomasi minėtų metodų ir procedūrų;

5.3.2. teikia Agentūrai oro uosto aviacijos saugumo programą;

5.3.3. susisiekimo ministro tvirtinamos nacionalinės civilinės aviacijos saugumo mokymo programos (toliau – NCASMP) nustatyta tvarka ir sąlygomis paskiria asmenį, atsakingą už tinkamą ir veiksmingą oro uosto aviacijos saugumo ir aviacijos saugumo mokymo programų įgyvendinimo organizavimą (aviacijos saugumo vadovą), ir tvirtina jo pareiginius nuostatus;

5.3.4. derina su Agentūra oro uosto nekontroliuojamosios zonos, kontroliuojamosios zonos, riboto patekimo zonos, riboto patekimo zonos svarbiausių dalių ir atribotosios oro uosto zonos ribas, o jei veikla yra susijusi su pasienio ir (arba) muitinės kontrolės punktuose atliekamais patikrinimais, – ir su Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT), ir (ar) Muitinės departamentu, o atribotosios zonos ribas – ir su Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija;

5.3.5. diegia oro uostui priklausančių nekontroliuojamosios zonos, kontroliuojamosios zonos, riboto patekimo zonos, riboto patekimo zonos svarbiausių dalių ir atribotosios oro uosto zonos saugumo priemones, užtikrina jų saugumą;

5.3.6. sudaro oro uosto aviacijos saugumo komisiją ir teikia LTSA derinti jos nuostatus;

5.3.7. atsižvelgia į aviacijos saugumo poreikius projektuojant ir rekonstruojant oro uostus, keleivių ir krovinių terminalus, kitus pastatus, iš kurių galima patekti į oro uosto kontroliuojamąją zoną, taip pat diegiant aviacijos saugumo įrangą; teisės aktų nustatyta tvarka statybų projektus derina su Agentūra ir kitomis oro uoste savo funkcijas atliekančiomis valstybės institucijomis;

5.3.8. informuoja garsinėmis priemonėmis ir atitinkamais informaciniais ženklais, įrengtais šalia vežėjų ar kelionių agentūrų biurų, keleivius ir kitus asmenis apie pagrindinius aviacijos saugumo reikalavimus, pavyzdžiui, keleivių turi būti prašoma nepalikti savo bagažo be priežiūros, nevežti kitų asmenų daiktų ir pranešti policijos pareigūnams ar oro uosto aviacijos saugumo darbuotojams apie įtartinus asmenis ar daiktus;

5.3.9. atlieka kitas Programoje nustatytas funkcijas.

5.4. Oro vežėjas atlieka šias funkcijas:

5.4.1. pagal LTSA nustatytus aviacijos saugumo programų rengimo reikalavimus rengia ir tvirtina oro vežėjo aviacijos saugumo programą, organizuoja jos įgyvendinimą ir prižiūri, kaip jos laikomasi; oro vežėjo aviacijos saugumo programoje aprašomi metodai ir procedūros, kurių laikosi oro vežėjas, kad atitiktų Reglamento (EB) Nr. 300/2008 ir jo įgyvendinamųjų Europos Sąjungos teisės aktų bei Programos reikalavimus; oro vežėjo aviacijos saugumo programa apima aviacijos saugumo kokybės kontrolės nuostatas, kuriose aprašoma, kaip laikomasi minėtų metodų ir procedūrų;

5.4.2. gavęs Agentūros prašymą, pateikia oro vežėjo aviacijos saugumo programą;

5.4.3. NCASMP nustatyta tvarka paskiria asmenį, atsakingą už tinkamą ir veiksmingą oro vežėjo aviacijos saugumo ir aviacijos saugumo mokymo programų įgyvendinimo organizavimą (aviacijos saugumo vadovą), tvirtina jo pareiginius nuostatus;

5.4.4. atlieka kitas Programoje nustatytas funkcijas.

5.5. Aviacijos saugumo priemonės taikantys subjektai atlieka šias funkcijas:

5.5.1. pagal LTSA nustatytus aviacijos saugumo programų rengimo reikalavimus rengia ir tvirtina aviacijos saugumo priemonės taikančio subjekto aviacijos saugumo programą, organizuoja jos įgyvendinimą ir prižiūri, kaip jos laikomasi; aviacijos saugumo priemonės taikančio subjekto aviacijos saugumo programoje aprašomi metodai ir procedūros, kurių turi laikytis subjektas, kad Lietuvos Respublikoje vykdoma veikla atitiktų Programos reikalavimus; aviacijos saugumo priemonės taikančio subjekto aviacijos saugumo programa apima aviacijos saugumo kokybės kontrolės nuostatas, kuriose aprašoma, kaip laikomasi minėtų metodų ir procedūrų;

5.5.2. gavę Agentūros prašymą, pateikia aviacijos saugumo priemonės taikančio subjekto aviacijos saugumo programą;

5.5.3. NCASMP nustatyta tvarka paskiria asmenį, atsakingą už tinkamą ir veiksmingą aviacijos saugumo priemonės taikančio subjekto aviacijos saugumo ir aviacijos saugumo mokymo programų įgyvendinimo organizavimą (aviacijos saugumo vadovą), tvirtina jo pareiginius nuostatus;

5.5.4. atlieka kitas Programoje nustatytas funkcijas.

5.6. Policija atlieka šias funkcijas:

5.6.1. užtikrina bendrą viešąją tvarką keleivių terminale ir oro uosto prieigose;

5.6.2. pagal kompetenciją atlieka nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų civilinės aviacijos srityje tyrimą ir jų prevenciją;

5.6.3. įstatymų nustatyta tvarka iš keleivių ar kitų asmenų paima neteisėtai apyvartoje esančius ginklus, sprogmenis, daiktus, medžiagas, dokumentus ir kitus fizinius objektus;

5.6.4. pagal kompetenciją rengia planus, derina juos su VST, oro uostą valdančia įmone ir įgyvendina priemonės neteisėtai veikai neutralizuoti;

5.6.5. atlieka kitas Programoje policijos kompetencijai priskirtas funkcijas.

5.7. Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Aviacijos įstatymo 41¹ straipsnio nustatyta tvarka teikia oro uostus valdančioms įmonėms, oro vežėjams, aviacijos saugumo priemonės taikantiems subjektams ar asmenims duomenis apie Aviacijos įstatymo 41¹ straipsnio 2 dalies 1–3 punktuose nurodytas aplinkybes.

5.8. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas (toliau – VSD) ir Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos atlieka šias funkcijas:

5.8.1. pagal kompetenciją teikia LTSA ir Agentūrai rekomendacijas dėl galimų grėsmių civilinei aviacijai valstybės saugumo užtikrinimo srityje;

5.8.2. pagal kompetenciją Aviacijos įstatymo 41¹ straipsnio nustatyta tvarka teikia informaciją oro uostą valdančiai įmonei ir LTSA dėl aplinkybių, nurodytų Aviacijos įstatymo 41¹ straipsnio 2 dalies 5–8 punktuose, buvimo;

5.8.3. atlieka kitas Programoje nustatytas funkcijas.

5.9. Muitinės departamentas atlieka šias funkcijas:

5.9.1. tuojau pat informuoja Agentūros ir LTSA iš anksto jam pateiktais kontaktais apie tai, kad pagal Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6.8.7.5 punktą yra pateiktas pranešimas, kad siunta negali būti kraunama;

5.9.2. tuojau pat informuoja oro eismo paslaugų teikėją tais atvejais, kai orlaivis jau pakilęs į orą ir jame yra siunta, dėl kurios pagal Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6.8.7.5 punktą yra pateiktas pranešimas, kad siunta negali būti kraunama;

5.9.3. atlieka kitas Programoje nustatytas funkcijas.

5.10. Nacionalinis kibernetinio saugumo centras prie Krašto apsaugos ministerijos (toliau – NKSC) bendradarbiauja su Agentūra ir LTSA kibernetinio saugumo užtikrinimo aviacijos srityje klausimais, teikia Agentūrai ir LTSA ekspertinę pagalbą, konsultacijas ir rekomendacijas, susijusias su kibernetinio saugumo užtikrinimu.

III SKYRIUS KOORDINAVIMAS IR BENDRADARBIAVIMAS

Nacionalinė civilinės aviacijos saugumo komisija

6. Nacionalinę civilinės aviacijos saugumo komisiją (toliau – Komisija) sudaro:

6.1. susisiekimo ministras (Komisijos pirmininkas);

6.2. susisiekimo viceministras (Komisijos pirmininko pavaduotojas);

6.3. vidaus reikalų viceministras;

6.4. LTSA direktorius;

6.5. LTSA aviacijos saugumo specialistas (Komisijos sekretorius);

6.6. policijos generalinio komisaro pavaduotojas;

6.7. VSAT vado pavaduotojas;

6.8. Muitinės departamento generalinio direktoriaus pavaduotojas;

6.9. Priešgaissinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus pavaduotojas;

6.10. Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų vadas;

6.11. VSD direktoriaus pavaduotojas;

6.12. Agentūros direktorius;

6.13. Agentūros įgaliotas atstovas;

6.14. VST vado pavaduotojas;

6.15. NKSC direktorius.

7. Komisija atlieka šias funkcijas:

7.1. atsižvelgdama į grėsmės civilinei aviacijai Lietuvos Respublikoje lygį, siūlo nustatyti atitinkamas aviacijos saugumo priemones;

7.2. analizuoja, kaip įgyvendinamos aviacijos saugumo priemonės, ir teikia pasiūlymus, kaip šias priemones tobulinti, atsižvelgdama į duomenis apie naujas grėsmes, mokslo pasiekimus aviacijos saugumo technologijų ir technikos srityje ir kita;

7.3. koordinuoja valstybės institucijų, veikiančių oro uostų kontroliuojamosiose zonose ir riboto patekimo zonose, Programą įgyvendinančių oro uostus valdančių įmonių, oro navigacijos paslaugų teikėjų, oro vežėjų ir aviacijos saugumo priemones taikančių subjektų veiksmus;

7.4. teikia pasiūlymus dėl aviacijos saugumo politikos formavimo, atitinkamų teisės aktų priėmimo ir (ar) pakeitimo;

7.5. teikia pasiūlymus, kaip užtikrinti civilinės aviacijos saugumą projektuojant naujus oro uostus ar rekonstruojant (plečiant) esamų oro uostų patalpas;

7.6. svarsto Lietuvos tarptautinių oro uostų aviacijos saugumo komisijų pasiūlymus;

7.7. nustato bendradarbiavimo su tarptautinėmis organizacijomis ir kitomis valstybėmis principus, kad būtų įgyvendinti bendri minimalūs aviacijos saugumo standartai ir užtikrinamas civilinės aviacijos saugumo sistemos veiksmingumas;

7.8. nagrinėja kitus klausimus, susijusius su civilinės aviacijos saugumo užtikrinimu.

8. Komisija, teisės aktų nustatyta tvarka atlikdama jai pavestas funkcijas, turi teisę:

8.1. teikti suinteresuotoms valstybės institucijoms pagal jų kompetenciją pasiūlymus, kaip veiksmingiau organizuoti Programos įgyvendinimą;

8.2. teisės aktų nustatyta tvarka gauti iš valstybės institucijų, fizinių asmenų, juridinių asmenų ir kitų organizacijų ar jų padalinių informaciją, kurios reikia jos uždaviniams ir funkcijoms atlikti;

8.3. teisės aktų nustatyta tvarka duoti valstybės institucijoms privalomus vykdyti nurodymus dėl civilinės aviacijos saugumo užtikrinimo;

8.4. kviešti į savo posėdžius suinteresuotų valstybės institucijų ir įstaigų atstovus, kitus specialistus ir ekspertus.

9. Komisijos darbas organizuojamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, nustatyta tvarka. Komisijos posėdžiai šaukiami ne rečiau kaip 2 kartus per metus.

Oro uosto aviacijos saugumo komisija

10. Oro uosto aviacijos saugumo komisija koordinuoja oro uostuose veiklą vykdančių ir aviacijos saugumo priemones taikančių subjektų ir institucijų veiksmus. Šią komisiją sudaro oro uostą valdančios įmonės vadovas, oro uosto saugumo, priešgaisrinės ir gelbėjimo tarnybų, policijos įstaigos, VSAT pasienio užkardos, oro uosto fizinę apsaugą vykdančio VST struktūrinio padalinio, muitinės posto, VSD, oro navigacijos paslaugų teikėjų ir prireikus kitų subjektų atstovai. Personalinę šios komisijos sudėtį tvirtina oro uostą valdančios įmonės vadovas. Oro uosto aviacijos saugumo komisija atlieka šias funkcijas:

10.1. koordinuoja Programos įgyvendinimą oro uoste;

10.2. prižiūri, kaip įgyvendinama oro uosto aviacijos saugumo programa, įskaitant griežtesnes, nei Programoje nustatyta, oro uostus valdančių įmonių, oro vežėjų ir aviacijos saugumo priemones taikančių subjektų taikomas aviacijos saugumo priemones;

10.3. sudaro ir prireikus tikslina oro uosto pažeidžiamų vietų, įskaitant svarbią įrangą ir objektus, sąrašą ir reguliariai prižiūri, kaip užtikrinamas jų saugumas;

10.4. užtikrina, kad pagrindinės minimalios aviacijos saugumo priemonės ir procedūros atitiktų nustatytą grėsmės lygį;

10.5. užtikrina, kad būtų įgyvendinamos aviacijos saugumo priemonių ir procedūrų tobulinimo rekomendacijos ir privalomi nurodymai;

10.6. informuoja Komisiją apie oro uoste taikomas aviacijos saugumo priemones ir procedūras bei su oro uosto ir jo tarnybų aviacijos saugumo užtikrinimu susijusias problemas.

Bendravimas su žiniasklaida

11. LTSA, Agentūra, oro uostus valdančios įmonės, oro navigacijos paslaugų teikėjai, oro vežėjai ir aviacijos saugumo priemonės taikantys subjektai skiria atstovą bendrauti su žiniasklaida civilinės aviacijos saugumo klausimais.

Bendravimas ir bendradarbiavimas su kitomis valstybėmis

12. Jeigu kita valstybė pateikia prašymą gauti Programą arba Programos dalis, LTSA gali jas pateikti raštu (lietuvių kalba). Prireikus LTSA bendradarbiauja su kitomis valstybėmis, kad suderintų Programoje aprašytas aviacijos saugumo priemonės su kitų valstybių taikomomis aviacijos saugumo priemonėmis.

13. Kitos valstybės prašymu LTSA gali pateikti prašančiajai valstybei rašytinį atitinkamų Programos dalių vertimą.

14. Kitos valstybės prašymu Agentūra gali nurodyti oro uostams taikyti papildomas aviacijos saugumo priemonės prašančiosios valstybės oro vežėjo skrydžiui. Agentūra, nurodydama oro uostams taikyti šias priemones, gali atsižvelgti į prašančiosios valstybės siūlomas konkrečias aviacijos saugumo priemones.

15. LTSA bendradarbiauja su kitomis valstybėmis keisdamosi informacija, susijusia su nacionalinėmis civilinės aviacijos saugumo programomis, mokymo programomis ir kokybės kontrolės programomis.

16. Agentūra ir VSD bendradarbiauja su kitų valstybių atitinkamomis institucijomis keisdamosi informacija apie taikomas technologijas, padedančias nustatyti, ar laikomasi saugumo reikalavimų, saugumo priemonės ir operacijas.

17. Teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis VSD keičiasi informacija su kitų valstybių atitinkamomis institucijomis apie grėsmę civilinei aviacijai.

18. Jeigu VSD turi atitinkamos informacijos apie galimą neteisėtos veikos grėsmę konkrečiam kitos valstybės oro vežėjui ar oro uostui, tokią informaciją tuojau pat perduoda:

18.1. valstybės, kurioje kyla neteisėtos veikos grėsmė, atitinkamoms institucijoms (informacija perduodama per ICAO aviacijos saugumo kontaktinį tinklą (PoC) arba diplomatiniais keliais);

18.2. oro vežėjui, kuriam priklauso orlaivis ir kuris turi filialą ar atstovybę Lietuvos Respublikoje;

18.3. Interpolo Lietuvos nacionaliniam skyriui.

19. Jeigu atitinkamos informacijos apie galimą neteisėtos veikos grėsmę konkrečiam oro vežėjui ar oro uostui neįmanoma perduoti suinteresuotai valstybei, VSD prašo kitos šalies arba ICAO pagalbos perduodant šią informaciją.

20. Kitos valstybės prašymu Agentūra gali jai pateikti ICAO atlikto aviacijos saugumo audito rezultatus ir nurodyti trūkumų taisymo veiksmus, kurių ėmėsi Lietuvos Respublika.

21. Agentūra, pateikusi valstybei ICAO atlikto aviacijos saugumo audito rezultatus ir nurodžiusi trūkumų taisymo veiksmus, kurių ėmėsi Lietuvos Respublika, apie tai praneša ICAO.

22. Į Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis dėl oro susisiekimą turi būti įtraukiamos tipinės nuostatos dėl aviacijos saugumo, nurodytos ICAO 8973 dokumento 4 priedėlyje.

23. Tarptautinės krizės ar visuotinių neramumų atveju, kai tai turi įtakos civilinei aviacijai, ECAC valstybėms narės prašymu LTSA pateikia veiksmų ypatingomis aplinkybėmis sąrašą, taikytiną tų valstybių narių nacionalinių oro vežėjų skrydžiams (informacija teikiama naudojant ECAC 30 dokumento (2 dalis) 2-a priede nustatytą formą).

24. Orlaivio užgrobimo ar kitos neteisėtos veikos, nukreiptos prieš civilinę aviaciją Lietuvos Respublikos teritorijoje, atveju LTSA visą žinomą informaciją apie įvykį praneša (teiktina informacija nurodyta ICAO 8973 dokumento 36 priedėlyje) orlaivio registracijos valstybei, orlaivio naudotojo valstybei, visoms valstybėms, kurių piliečiai (žuvę, sužeisti, sulaikyti ir paimti įkaitais) yra orlaivyje, ir

visoms valstybėms, kurios skyrė ekspertus, suteikė svarbią informaciją, įrangą ar kitokio pobūdžio pagalbą.

Bendravimas su Europos Sąjunga, ECAC ir ICAO

25. Agentūra teikia Europos Komisijai priemonių, kurių imtasi įsipareigojimams pagal Reglamentą (ES) Nr. 18/2010 vykdyti, ataskaitas ir informuoja apie aviacijos saugumo padėtį Lietuvos Respublikos oro uostuose.

26. Agentūra informuoja Europos Komisiją apie:

26.1. pradėtas taikyti griežtesnes priemones, nei nustatyta Programoje, kai Lietuvos Respublikos Vyriausybė nustato vidutinį, aukštą arba aukščiausią grėsmės lygį, išskyrus atvejus, kai atitinkamos priemonės tam tikrą laikotarpį taikomos tik konkrečiam skrydžiui;

26.2. trečiosios šalies reikalaujamas priemones, susijusias su skrydžiais iš Lietuvos Respublikos oro uosto į trečiąją šalį arba per ją, jei tos priemonės skiriasi nuo Reglamento (EB) Nr. 300/2008 4 straipsnyje nurodytų bendrųjų pagrindinių standartų, išskyrus atvejus, kai vadovaujantis Programa taikomos atitinkamos priemonės pagal Reglamento (EB) Nr. 300/2008 6 straipsnį arba trečiosios šalies reikalavimas susijęs tik su konkrečiu skrydžiu tam tikrą laikotarpį;

26.3. Programos 47 punkte nurodytus keleivius, kuriems netaikomos patikrinimo procedūros;

26.4. Programos 50 punkte nurodytą rankinį bagažą, kuris netikrinamas;

26.5. Programos 60 punkte nurodytą bagažo skyriuje vežamą bagažą, kuris netikrinamas;

26.6. asmenis, taip pat jų turimus nešulius, kurie gali būti netikrinami arba jiems gali būti taikomos specialios patikrinimo procedūros;

26.7. remiantis rizikos vertinimu pradėtas taikyti griežtesnes priemones, nei Reglamente (EB) Nr. 300/2008 nurodyti bendrieji pagrindiniai standartai.

27. LTSA informuoja ECAC apie asmenis, kurie:

27.1. siekdami užtikrinti bendrą interesą, gali konsultuoti saugumo klausimais;

27.2. neteisėtos veikos, susijusios su civiline aviacija, atveju koordinuoja atsakomųjų veiksmų taikymą ir (ar) laikymąsi.

28. LTSA pagal ICAO 8973 dokumento 2 priedėlyje nustatytą formą informuoja ICAO apie asmenis, kurie Lietuvos Respublikoje gali priimti ir (ar) perduoti informaciją apie grėsmę civilinei aviacijai.

29. Neteisėtos veikos, susijusios su civiline aviacija, atveju Lietuvos Respublikos teritorijoje LTSA per 30 dienų nuo įvykio išsiunčia ICAO ir atitinkamoms valstybėms preliminarį įvykio ataskaitą, o per 60 dienų – galutinę ataskaitą (tiek siunčiant preliminarį, tiek galutinę ataskaitą naudojama ataskaitos forma, nurodyta ICAO 8973 dokumento 42 priedėlyje).

IV SKYRIUS ORO UOSTO SAUGUMAS

Oro uosto planavimo reikalavimai

30. Oro uosto planavimo reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės, nustatyti:

30.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 1.1 punkte;

30.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo A dalyje;

30.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.0.2 ir 1.1 punktuose.

31. Oro uostus valdančios įmonės, planuodamos savo teritoriją, patalpų išdėstymą ir taikydamos jų apsaugos priemones:

31.1. aplink visą oro uosto kontroliuojamosios zonos aptvarą iš vidaus nutiesia patruliavimo kelią;

31.2. užtikrina, kad aptvarų iš išorės ir vidaus neužstatų medžiai, krūmai ir kiti augalai;

31.3. aptvarose įrengia transporto priemonių ir pėsčiųjų kontrolines;

31.4. riboto patekimo zonų ir riboto patekimo zonų svarbiausių dalių kontrolines suprojektuoja ir įrengia taip, kad jos neužstatų vaizdo ir netrukdytų kontrolinių darbuotojams atlikti savo pareigų ir kad būtų tinkamai apšviestos tamsiu paros metu;

31.5. užtikrina, kad perono apžvalgos aikštelės, viešbučiai, transporto priemonių stovėjimo aikštelės ir kitos vietos, kurios yra šalia orlaivių peronų ir riedėjimo takų, arba vietos, iš kurių galima stebėti keleivius, būtų suprojektuotos ir įrengtos taip, kad prie orlaivių ir į keleiviams skirtas riboto patekimo zonas nepatektų tokios teisės neturintys asmenys arba į orlaivį ar riboto patekimo zoną nebūtų galima numesti kokių nors daiktų;

31.6. užtikrina, kad virš keleivių registravimo stalelių, asmenų saugumo patikrinimo įrenginių, įlaipinimo į orlaivius ir išlaipinimo iš orlaivių vietų, pasienio tikrinimo postų nebūtų vietų, į kurias patekimas nėra ribojamas;

31.7. labai svarbių asmenų patalpose įrengia keleivių registracijos, keleivių ir bagažo saugumo patikrinimo vietas;

31.8. užtikrina, kad keleivių registracijos ir pasienio tikrinimo vietos būtų suprojektuotos taip, kad pašaliniai asmenys negalėtų patekti į dokumentus tikrinančio pareigūno darbo vietą ir neturėtų neteisėtos prieigos prie keleivių registracijos vietose ir pasienio tikrinimo postuose esančių ypatingos svarbos informacinių ir ryšių technologijų sistemų bei šiomis sistemomis tvarkomų duomenų;

31.9. užtikrina, kad kontroliuojamosios zonos aptvarą siekiančių pastatų durys, langai, ventiliacijos angos, stoglangiai, taip pat kontroliuojamosios zonos, riboto patekimo zonos ar riboto patekimo zonos svarbiausių dalių ribas kertančių požeminių šachtų, kanalizacijos šulinių ar tunelių angos ir kontroliuojamosios zonos aptvare esantys atsarginiai vartai būtų tinkamai apsaugoti ir pro juos į kontroliuojamąją zoną, riboto patekimo zoną ar riboto patekimo zonos svarbiausias dalis nepatektų tokios teisės neturintys asmenys;

31.10. užtikrina, kad avarinės durys, pro kurias galima patekti į oro uosto kontroliuojamąją zoną, riboto patekimo zoną ar riboto patekimo zonos svarbiausiąją dalį, būtų nuolat stebimos vaizdo kameromis, saugomos darbuotojų ar kitais būdais;

31.11. įrengia atitinkamus informacinius ženklus, įspėjančius keleivius, kad jie stebimi vaizdo kameromis, jeigu jos naudojamos;

31.12. įrengia asmenų, daiktų, kuriuos nešasi ne keleiviai, o kiti asmenys, keleivių rankinio bagažo ir bagažo skyriuje vežamo bagažo aviacijos saugumo patikrinimo vietas. Užtikrina, kad tikrinimo vietose:

31.12.1. asmenis ir jų nešamus daiktus ar vežamą rankinį bagažą būtų įmanoma tikrinti kartu, kai jie šalia;

31.12.2. būtų galima lengvai kontroliuoti keleivius, jie negalėtų šių tikrinimo vietų apeiti, per jas galėtų eiti įvairaus dydžio keleivių srautas, netrikdydamas oro uosto darbo, ir nebūtų trukdoma keleivių registracija į reisus, keleivių įlaipinimo ir bagažo skyriaus bagažo pakrovimo į orlaivį procesas;

31.12.3. būtų įrengta saugumo įranga, skirta asmenims, daiktams ir bagažui tikrinti. Įrengiant tikrinimo įrangą, turi būti atsižvelgiama į elektros įrangos ir kabelių tunelių skleidžiamų radijo bangų dažnių įtaką, taip pat į saugumo įrenginių įtaką oro uosto ryšių įrangai;

31.12.4. būtų įrengta kabina arba kilnojamoji sienelė, skirta keleiviams nuodugniai apieškoti rankomis;

31.12.5. būtų įrengti staleliai, ant kurių būtų galima rankomis tikrinti daiktus ir bagažą;

31.12.6. būtų konteineriai draudžiamiems daiktams išmesti, padėklai ar skaidrūs plastikiniai maišeliai, kad keleiviai galėtų pasirengti ir iš anksto padėti ant padėklų ar įdėti į maišelius metalinius daiktus, pavyzdžiui, monetas, rašiklius, akinius, raktus, mobiliojo ryšio telefonus;

31.12.7. būtų įrengtos viešos ir paslėptos ryšio priemonės;

31.12.8. įrengtos šildymo, apšvietimo ir ventiliacijos sistemos;

31.12.9. būtų ženklai, informuojantys, kad keleivius ir rankinį bagažą tikrina aviacijos saugumo darbuotojai, ir pateiktas daiktų, kuriuos draudžiama vežtis su savimi ir rankiniame bagaže, sąrašas;

31.12.10. kai saugumo patikrinimo įranga gali turėti neigiamą poveikį kino ir fotojuostoms, būtų ženklai, informuojantys apie tai, kad šias juostas reikėtų išimti iš bagažo ir pateikti jas apžiūrėti įrenginio operatoriui;

31.12.11. būtų ženklai, informuojantys, kad skysčiai, dideli elektroniniai ir elektros prietaisai turi būti išimti iš rankinio bagažo ir pateikiami tikrinti atskirai, nebent tame oro uoste yra naudojama saugumo įranga, kuria tikrinant nereikia iš rankinio bagažo išimti skysčių, didelių elektroninių ir elektros prietaisų.

Patekimo kontrolė

32. Patekimo kontrolės priemonių reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės, nustatyti:

32.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 1.2 punkte (išduodant oro uosto darbuotojo pažymėjimą);

32.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo C dalyje;

32.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.2.1–1.2.3 ir 1.2.5–1.2.7 punktuose;

32.4. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 1.2.1 (išduodant oro uosto darbuotojo pažymėjimą) punkte.

Asmenų, išskyrus keleivius, ir jų nešamų daiktų patikrinimas

33. Asmenims, lydimiems į VSAT pasienio užkardos patalpas, esančias oro uosto riboto patekimo zonoje, netaikomi Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.2.5.1 punkto reikalavimai ir prievolės atlikti asmens reputacijos patikrinimą, jeigu būdami riboto patekimo zonoje šie asmenys lydimi VSAT pareigūnų visą laiką. VSAT pareigūnai, lydintys asmenis ir potencialiai pavojingus keleivius, turi laikytis Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.2.7.3 punkte nustatytos tvarkos ir sąlygų.

34. Oro uostus valdančios įmonės užtikrina, kad į oro uosto riboto patekimo zoną patenkančių VSAT pareigūnų asmens tapatybės nustatymas atliekamas tokia tvarka ir sąlygomis kaip ir kitų asmenų, patenkančių į oro uosto riboto patekimo zoną.

35. Asmenų, išskyrus keleivius, ir jų nešamų daiktų patikrinimo reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės, nustatyti:

35.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 1.3 punkte;

35.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo A dalies 1 ir 2 (tikrinant daiktus, kuriuos nešasi asmenys, išskyrus keleivius) punktuose;

35.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.3 ir 1.6 punktuose;

35.4. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 1.3 punkte;

35.5. Nacionalinėje civilinės aviacijos saugumo programoje nurodytų aviacijos saugumo reikalavimų taikymo išimčių, papildomų reikalavimų potencialiai pavojingus keleivius lydintiems asmenims ir veiksmų ypatingomis aplinkybėmis aprašo (Riboto naudojimo), tvirtinamo Vyriausybės, (toliau – Aprašas) 4–8 punktuose.

Transporto priemonių patikrinimas

36. Transporto priemonių patikrinimo reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės, nustatyti:

- 36.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 1.4 punkte;
- 36.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo D (tikrinant transporto priemones) dalyje;
- 36.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.4.1–1.4.4 punktuose;
- 36.4. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 1.4.1–1.4.3 punktuose;
- 36.5. Aprašo 9–11 punktuose.

Stebėjimas, patruliavimas ir kita fizinė kontrolė

37. Stebėjimo, patruliavimo ir kitos fizinės kontrolės reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės, nustatyti:

- 37.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 1.5 punkte;
- 37.2. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 1.5 punkte.

V SKYRIUS ATRIBOTOSIOS ORO UOSTŲ ZONOS

38. Oro uostą valdanti įmonė turi užtikrinti, kad pagal Reglamentą (ES) Nr. 1254/2009 nustatytose atribotosiose zonose būtų laikomasi Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 2 punkte nustatytų reikalavimų bei Agentūros nustatytų alternatyvių saugumo priemonių.

VI SKYRIUS ORLAIVIŲ SAUGUMO PRIEMONĖS

39. Orlaivių saugumo reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės, nustatyti Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 3.0.5 punkte.

40. Orlaivių saugumo reikalavimai, kurių turi laikytis oro vežėjai, nustatyti:

- 40.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 3 punkte;
- 40.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo D (atliekant orlaivio saugumo patikrinimą ir nuodugną orlaivio saugumo patikrinimą) dalyje;
- 40.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 3.0.1–3.0.4 punktuose.

Orlaivio saugumo nuodugnus patikrinimas

41. Orlaivio saugumo nuodugnaus patikrinimo reikalavimai, kurių turi laikytis oro vežėjai, nustatyti:

- 41.1. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 3.1 punkte;
- 41.2. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 3.1 punkte.

Orlaivio apsauga

42. Orlaivio apsaugos reikalavimai, kurių turi laikytis oro vežėjai, nustatyti:

- 42.1. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 3.2 punkte;
- 42.2. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 3.2 punkte.

VII SKYRIUS

NAVIGACIJOS IR SKRYDŽIŲ VALDYMO ĮRENGINIŲ SAUGUMO IR PATEKIMO KONTROLĖ

43. Oro navigacijos paslaugų teikėjas užtikrina:

43.1. patekimo į oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamą zoną kontrolę, kad į šią zoną nepatektų pašaliniai asmenys ir transporto priemonės. Patekimą kontroliuoja:

43.1.1. arba elektroninė sistema, kuri vienu metu leidžia patekti tik vienam asmeniui;

43.1.2. arba įgaliotieji asmenys, kurie fiziškai kontroliuoja patekimą;

43.1.3. arba kitos fizinės priemonės;

43.2. kad į oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamą zoną galėtų patekti tik asmenys ir transporto priemonės, kurie turi teisėtą ir pagrįstą priežastį ten būti;

43.3. kad į oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamą zoną patenkantis asmuo pateiktų galiojantį oro navigacijos paslaugų teikėjo išduotą pažymėjimą;

43.4. kad į oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamą zoną įvažiuojančioje transporto priemonėje būtų galiojantis oro navigacijos paslaugų teikėjo išduotas transporto priemonės leidimas;

43.5. kad būtų patikrintas oro navigacijos paslaugų teikėjo transporto priemonės leidimo galiojimas ir priklausomybė prieš leidžiant jai patekti į oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamą zoną;

43.6. kad prieš išduodant asmenims oro navigacijos paslaugų teikėjo pažymėjimą, kuriuo suteikiama teisė be priežiūros patekti į oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamą zoną, būtų:

43.6.1. įsitikinta, kad asmuo atitinka išsamaus asmens reputacijos patikrinimo reikalavimus, nustatytus Reglamente (ES) 2015/1998 ir Aviacijos įstatymo 41¹ straipsnio 2 dalyje;

43.6.2. nustatyta, kad šis pažymėjimas yra būtinas asmeniui atlikti savo funkcijas;

43.7. kad asmeniui, kuris nebeatitinka išsamaus asmens reputacijos patikrinimo reikalavimų, nustatytų Reglamente (ES) 2015/1998 ir Aviacijos įstatymo 41¹ straipsnio 2 dalyje, oro navigacijos paslaugų teikėjo pažymėjimas būtų tuojau pat panaikintas;

43.8. kad asmeniui išduotas oro navigacijos paslaugų teikėjo pažymėjimas būtų tuojau pat grąžintas jį išdavusiam oro navigacijos paslaugų teikėjui:

43.8.1. oro navigacijos paslaugų teikėjo prašymu;

43.8.2. nutraukus darbo sutartį su pažymėjimo turėtoju;

43.8.3. pasikeitus darbdaviui;

43.8.4. pasikeitus poreikiui patekti į tam tikras zonas;

43.8.5. pasibaigus pažymėjimo galiojimui;

43.8.6. panaikinus pažymėjimą;

43.9. kad oro navigacijos paslaugų teikėjo transporto priemonės leidimas būtų tuojau pat grąžintas jį išdavusiam oro navigacijos paslaugų teikėjui:

43.9.1. oro navigacijos paslaugų teikėjo prašymu;

43.9.2. kai transporto priemonė nebenaudojama patekti į oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamą zoną;

43.9.3. pasibaigus leidimo galiojimo laikui;

43.10. kad būtų tuojau pat informuojamas apie pamestą ar pavogtą asmeniui išduotą oro navigacijos paslaugų teikėjo pažymėjimą ar transporto priemonės leidimą;

43.11. kad asmeniui išduotas oro navigacijos paslaugų teikėjo elektroninis pažymėjimas ar transporto priemonės elektroninis leidimas, grąžintas pasibaigus jo galiojimo laikui, panaikinus jį ar pranešus, jog jis pamestas, pavogtas ar negrąžintas, būtų tuojau pat užblokuotas;

43.12. kad būtų užkirstas kelias netinkamam asmenims išduotų oro navigacijos paslaugų teikėjo pažymėjimų ar transporto priemonės leidimų naudojimui, įdiegta sistema, užtikrinanti, kad bandymai pasinaudoti pamestais, pavogtais ar negrąžintais leidimais ar pažymėjimais bus atskleisti;

43.13. kad galiojančio oro navigacijos paslaugų teikėjo pažymėjimo neturintys asmenys patektų į oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamą zoną tik su lydinčiuoju asmeniu, kuris privalo:

43.13.1. turėti galiojantį oro navigacijos paslaugų teikėjo pažymėjimą;

43.13.2. visą laiką tiesiogiai matyti lydimą asmenį ar asmenis;

43.13.3. užtikrinti, kad lydimas asmuo ar asmenys nepažeistų jokių saugumo reikalavimų;

43.14. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 1.2.1 (išduodant oro navigacijos paslaugų teikėjo pažymėjimą nelydimam patekti į oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamą zoną) punkte nustatytų reikalavimų įgyvendinimą;

43.15. kad tais atvejais, kai į oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamą zoną įleidžiama transporto priemonė be oro navigacijos paslaugų teikėjo išduoto leidimo, ji lydimą visą laiką;

43.16. kad oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamoje zonoje ar saugomuose objektuose aptikus pašalinių asmenų, įtartinų daiktų arba transporto priemonių, šie asmenys, įtartini daiktai ar transporto priemonės tuojau pat būtų pašalinti ir oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojama zona ar saugomas objektas būtų apieškoti ir įsitikinta, jog juose neliko jokių draudžiamų daiktų;

43.17. kad oro navigacijos paslaugų teikėjo tvirtinama aviacijos saugumo programa (toliau – ONPT saugumo programa) atitiktų LTSA nustatytus aviacijos saugumo programų rengimo reikalavimus ir ICAO 9985 dokumente pateiktas rekomendacijas, kad ONPT saugumo programa taip pat apimtų aviacijos saugumo kokybės kontrolės nuostatas, kuriose būtų aprašyta, kaip oro navigacijos paslaugų teikėjas turi stebėti, ar laikomasi ONPT saugumo programos metodų ir procedūrų; kad ONPT saugumo programa būtų įgyvendinama ir būtų prižiūrima, kaip laikomasi programos reikalavimų; kad ONPT saugumo programoje aprašomi metodai ir procedūros, kurių turi laikytis oro navigacijos paslaugų teikėjai, atitiktų Reglamento (ES) Nr. 2017/373 I priedo 4 dalies III priedo D skyriaus dalies „Saugumo valdymas“ (ATM/ANS.OR.D.010) nuostatas ir Programos reikalavimus;

43.18. kad būtų sukurta saugumo valdymo struktūra, kuriai vadovautų asmuo (saugumo vadovas), atsakingas už ONPT saugumo programoje nustatytų priemonių ir procedūrų įgyvendinimo koordinavimą ir priežiūrą. Saugumo valdymo struktūroje turi būti aiškiai nustatytos visų asmenų, atsakingų už ONPT saugumo programoje nustatytų priemonių ir procedūrų įgyvendinimą, funkcijos, pareigos, teisės, atsakomybė ir pavaldumo ryšiai.

VIII SKYRIUS KELEIVIAI IR RANKINIS BAGAŽAS

Keleivių patikrinimas

44. Jeigu keleiviai ir jų rankinis bagažas atvyksta iš Europos Sąjungos valstybės narės, į kurią orlaivis atskrido tranzitu iš trečiosios šalies, neįtrauktos į Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 4-B priedėlio sąrašą, arba iš Europos Sąjungos oro uosto, jeigu ši valstybė narė nukrypsta nuo Reglamento (ES) Nr. 1254/2009 1 straipsnyje nustatytų bendrųjų standartų, orlaivio naudotojas iš anksto apie tokius keleivius ir jų rankinį bagažą informuoja Lietuvos Respublikos oro uostą, į kurį atvyksta orlaivis, ir praneša, ar šie keleiviai ir jų rankinis bagažas buvo patikrinti tranzitiniame oro uoste.

45. Keleivių patikrinimo reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės, nustatyti:

45.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 4.1 punkte;

45.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo A dalies 1 punkte;

45.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 4.0.2–4.0.6 ir 4.1.1 punktuose;

46.4. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 4.1.1 punkte.

46. Oro uostus valdančios įmonės:

46.1. užtikrina, kad keleivio patikrinimo metu aptikti daiktai, kuriuos draudžiama įsinešti į riboto patekimo zoną ir orlaivio keleivių saloną, būtų vežami bagažo skyriuje vežamame bagaže tik tuo atveju, jeigu tai nekeltų pavojaus ir nepažeistų teisės aktų reikalavimų. Galutinį sprendimą dėl tokių daiktų vežimo bagažo skyriuje priima oro vežėjas;

46.2. užtikrina, kad į oro uosto riboto patekimo zoną ar orlaivį būtų neįleistas keleivis, jeigu jis nesutinka būti tikrinamas, atiduoti draudžiamą daiktą ar įdėti draudžiamą daiktą į bagažo skyriuje vežamą bagažą;

46.3. užtikrina, kad keleivio patikrinimo metu aptikus neteisėtai vežamus draudžiamus daiktus arba keleiviui nesutikus būti tikrinamam ar atiduoti draudžiamą daiktą arba jį įdėti į bagažo skyriuje vežamą bagažą, būtų kviečiami policijos pareigūnai. Iki policijos pareigūnų atvykimo keleivį sulaiko ir rastus draudžiamus daiktus bei medžiagas saugo VSAT pareigūnai;

46.4. aprašo ir registruoja saugumo patikrinimo vietose iš keleivių paimtus draudžiamus vežti daiktus, o keleiviams išduoda daiktų poėmį patvirtinančius dokumentus;

46.5. užtikrina, kad įtarus, jog keleivis turi įtartinų daiktų, kuriuos paimant gali būti įžeistas asmens orumas, jis būtų apieškomas specialiai tam skirtoje kabinoje ar už kilnojamosios sienelės. Apieškant turi dalyvauti du tos pačios lyties kaip ir apieškomas keleivis oro uosto aviacijos saugumo darbuotojai. Keleivius apieškoti rankomis ir dalyvauti tai atliekant gali tik tos pačios lyties asmenys;

46.6. užtikrina, kad vertingus daiktus vežantys asmenys, fizinių (pavyzdžiui, asmenys su širdies stimulatoriais, ramentais, protezais, neįgaliųjų vežimėliuose, neštuvuose) ar protinių negalių turintys asmenys, kūdikiai vežimėliuose ir vaikai bei kiti asmenys būtų tikrinami atskirai nuo visų asmenų, jei šie to pageidauja. Fizinių negalių turintys asmenys, kurių negalima tikrinti metalo iešikliais (pavyzdžiui, asmenys su širdies stimulatoriais ar metaliniais protezais), turi būti apieškomi rankomis.

47. Keleiviai, kuriems netaikomos patikrinimo procedūros, nurodyti Skrydžių, kuriais vežami labai svarbūs asmenys, vykdymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 6 d. nutarimu Nr. 1592 „Dėl Skrydžių, kuriais vežami labai svarbūs asmenys, vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 6 ir 7 prieduose.

Rankinio bagažo patikrinimas

48. Rankinio bagažo patikrinimo reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės, nustatyti:

48.1. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo A dalies 2 (atliekant rankinio bagažo tikrinimą) punkte;

48.2. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 4.1.2 ir 4.1.3 punktuose;

48.3. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 4.1.2 ir 4.1.3 punktuose.

49. Oro uostus valdančios įmonės:

49.1. užtikrina, kad rankinio bagažo tikrinimo metu aptikti daiktai, kuriuos draudžiama įsinešti į riboto patekimo zoną ir vežti orlaivio keleivių salone, būtų vežami bagažo skyriuje vežamame bagaže tik tuo atveju, jei tai nekeltų pavojaus ir nepažeistų teisės aktų reikalavimų. Galutinį sprendimą dėl tokių daiktų vežimo bagažo skyriuje priima oro vežėjas (orlaivio naudotojas);

49.2. užtikrina, kad į oro uosto riboto patekimo zoną ar orlaivį būtų neįleistas keleivis, jeigu jis nesutinka pateikti tikrinti savo rankinį bagažą, atiduoti draudžiamą daiktą ar įdėti draudžiamą daiktą į bagažo skyriuje vežamą bagažą;

49.3. užtikrina, kad, rankinio bagažo tikrinimo metu aptikus neteisėtai vežamų draudžiamų daiktų arba keleiviui nesutikus būti tikrinamam ar atiduoti draudžiamą daiktą arba jį įdėti į bagažo skyriuje vežamą bagažą, būtų kviečiami policijos pareigūnai. Iki policijos pareigūnų atvykimo keleivį sulaiko ir rastus draudžiamus daiktus bei medžiagas saugo VSAT pareigūnai;

49.4. užtikrina, kad, tikrinant rankinį bagažą rankomis, dalyvautų jį pateikęs asmuo. Prieš pradedant tikrinti jo bagažą rankomis, turi būti gautas asmens sutikimas;

49.5. įvertinę oro uoste skrydžius vykdančių užsienio valstybių vežėjo pažymėjimą turinčių vežėjų ir Lietuvos Respublikos vežėjo pažymėjimą turinčių vežėjų saugumo programose nustatytas ginklų vežimo orlaiviuose procedūras, oro uosto aviacijos saugumo programoje nustato tvarką, kaip Agentūros suderinimą gavę užsienio valstybių ir Lietuvos Respublikos teisėsaugos, saugumo ir gynybos institucijų pareigūnai ir jų ginklai patenka į šių vežėjų orlaivius.

50. Programos 47 punkte nurodytų keleivių rankinis bagažas netikrinamas.

51. Diplomatinis paštas, atitinkantis Vyriausybės nustatytus diplomatinio pašto vežimo reikalavimus, nuo saugumo patikrinimo atleidžiamas.

Keleivių ir rankinio bagažo apsauga

52. Keleivių ir rankinio bagažo apsaugos reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės (nuo keleivių ir rankinio bagažo patikrinimo momento iki jų perdavimo oro vežėjui, kuris veža šiuos keleivius ir jų rankinį bagažą), nustatyti:

52.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 4.2 punkte;

52.2. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 4.2 punkte.

53. Keleivių ir rankinio bagažo apsaugos reikalavimai, kurių turi laikytis oro vežėjai (nuo patikrintų keleivių ir jų rankinio bagažo perdavimo oro vežėjui momento iki orlaivio, kuriuo jie vežami, išvykimo), nustatyti:

53.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 4.2 punkte;

53.2. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 4.2 punkte.

Potencialiai pavojingi keleiviai

54. Potencialiai pavojingų keleivių vežimo oro transportu reikalavimai, kurių turi laikytis šiuos keleivius siunčiančios institucijos, nustatyti:

54.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 4.3 punkte;

54.2. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 4.3 punkte.

55. Institucijos, siunčiančios potencialiai pavojingus keleivius oro transportu:

55.1. užtikrina, kad potencialiai pavojingą keleivį lydintys asmenys pateiktų tarnybinius pažymėjimus oro uoste savo funkcijas atliekantiems oro uosto aviacijos saugumo darbuotojams, VSAT pareigūnams, policijos pareigūnams, orlaivio palydovams, kad šie praneštų orlaivio vadui apie jų vietas orlaivyje;

55.2. užtikrina, kad jei, teisėtai suimtą asmenį konvojuojančios institucijos ar vežėjo nuomone, teisėtai suimtas asmuo yra pavojingas, jį lydėtų ne mažiau kaip du pareigūnai arba asmuo būtų vežamas ne keleiviniu orlaiviu. Vienu reisų gali būti vežamas tik vienas pavojingas teisėtai suimtas asmuo;

55.3. užtikrina Aprašo 12 punkte nustatytų reikalavimų įgyvendinimą;

55.4. užtikrina, kad būtų laikomasi Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 4.3.2 punkto reikalavimų.

56. Draudžiama į oro uosto riboto patekimo zoną ir orlaivį įleisti potencialiai pavojingą keleivį, jeigu neįvykdytos Programos 54 ir 55 punktuose nurodytos sąlygos.

57. Oro vežėjas gali atsisakyti vežti orlaiviu potencialiai pavojingą asmenį, jeigu, jo nuomone, asmuo gali kelti grėsmę skrydžio saugumui. Oro vežėjas ne vėliau kaip prieš 5 valandas iki numatomo potencialiai pavojingo keleivio įlaipinimo į orlaivį turi raštu pranešti institucijai, siunčiančiai potencialiai pavojingą keleivį oro transportu, apie atsisakymo vežti priežastis.

IX SKYRIUS BAGAŽO SKYRIUJE VEŽAMAS BAGAŽAS

Bagažo skyriuje vežamo bagažo patikrinimas

58. Jeigu bagažo skyriuje vežamas bagažas atvežamas iš Europos Sąjungos valstybės narės, į kurią orlaivis atskrido tranzitu iš trečiosios šalies, neįtrauktos į Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 5-A priedėlio sąrašą, arba iš Europos Sąjungos oro uosto, jeigu ši valstybė narė nukrypsta nuo Reglamento (ES) Nr. 1254/2009 1 straipsnyje nustatytų bendrųjų standartų, orlaivio naudotojas iš anksto apie tokį bagažo skyriuje vežamą bagažą informuoja Lietuvos Respublikos oro uostą, į kurį atvyksta orlaivis, ir praneša, ar šis bagažo skyriuje vežamas bagažas buvo patikrintas tranzitiniame oro uoste.

59. Bagažo skyriuje vežamo bagažo patikrinimo reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės, nustatyti:

59.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 5.1 punkte;

59.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo A dalies 3 (tikrinant bagažo skyriuje vežamą bagažą) punkte;

59.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 5.0.2–5.0.6 ir 5.1 punktuose;

59.4. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 5.1 ir 5.3.3–5.3.5 punktuose.

60. Programos 47 punkte nurodytų keleivių bagažo skyriuje vežamas bagažas netikrinamas.

Bagažo skyriuje vežamo bagažo apsauga

61. Bagažo skyriuje vežamo bagažo apsaugos reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės (nuo bagažo skyriuje vežamo bagažo patikrinimo momento iki jo perdavimo oro vežėjui), nustatyti:

61.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 5.2 punkte;

61.2. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 5.2 punkte;

61.3. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 5.2 punkte.

62. Bagažo skyriuje vežamo bagažo apsaugos reikalavimai, kurių turi laikytis oro vežėjai (nuo patikrinto bagažo skyriuje vežamo bagažo perdavimo momento iki orlaivio, kuriuo jis vežamas, išvykimo), nustatyti:

62.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 5.2 punkte;

62.2. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 5.2 punkte;

62.3. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 5.2 punkte.

Bagažo priklausomybės nustatymas

63. Bagažo priklausomybės nustatymo reikalavimai, kurių turi laikytis subjektai, nustatantys bagažo priklausomybę, nustatyti:

63.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 5.3 punkte;

63.2. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 5.3.1–5.3.3 punktuose;

63.3. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 5.3.1, 5.3.2 ir 5.3.6 punktuose.

X SKYRIUS KROVINIAI IR PAŠTAS

64. Oro uostus valdančios įmonės užtikrina, kad į oro uosto riboto patekimo vietas būtų įleidžiami tik kroviniai, gaunami iš galiojančių reguliuojamo subjekto pažymėjimą turinčių asmenų, kurių duomenys paskelbti Agentūros interneto svetainėje arba Europos Sąjungos tiekimo grandinės saugumo duomenų bazėje.

65. Krovinių ir pašto saugumo kontrolės reikalavimai, kurių turi laikytis oro vežėjai ir, kai

taikoma, ACC3 vežėjai, nustatyti:

65.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 6.1.1 ir 6.1.3 punktuose;

65.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo F dalies 1 punkte;

65.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6.1.3, 6.8.3, 6.8.7.3–6.8.7.8 ir 6.8.7.10 punktuose.

66. Krovinių ir pašto saugumo kontrolės reikalavimai, kurių turi laikytis reguliuojamas subjektas, nustatyti:

66.1. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo A dalies 3 (tikrinant krovinius ir pašta) punkte, F dalies 1 punkte ir 2.3 punkte;

66.2. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6.1, 6.2, 6.3.2 ir 6.3.1.3 punktuose;

66.3. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 6.2.1–6.2.4, 6.3 ir 6.7 punktuose;

66.4. Aprašo 13 punkte.

67. Krovinių ir pašto saugumo kontrolės reikalavimai, kurių turi laikytis žinomas siuntėjas, nustatyti Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6.4.1.3 ir 6.4.2 punktuose.

Krovinių ir pašto apsauga

68. Oro vežėjas nuo patikrinto krovinio ar pašto perdavimo oro vežėjui momento iki orlaivio, kuriuo jie vežami, išvykimo turi laikytis reikalavimų, kurie nustatyti:

68.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 6.2 punkte;

68.2. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6.6 punkte.

69. Reguliuojamas subjektas nuo krovinio ar pašto saugumo kontrolės atlikimo momento iki perdavimo oro vežėjui momento turi laikytis reikalavimų, kurie nustatyti:

69.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 6.2 punkte;

69.2. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6.6 punkte.

70. Žinomas siuntėjas nuo krovinio ar pašto saugumo kontrolės atlikimo momento iki perdavimo reguliuojamam subjektui momento turi laikytis reikalavimų, kurie nustatyti:

70.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 6.2 punkte;

70.2. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 6.6 punkte.

XI SKYRIUS ORO VEŽĖJO PAŠTAS IR MEDŽIAGOS

71. Jeigu oro vežėjo medžiagos ir paštas kraunami į orlaivio bagažo skyrių ir patikrinami kaip bagažo skyriuje vežamas bagažas, oro uostus valdančios įmonės turi laikytis reikalavimų, kurie nustatyti:

71.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 7 punkte;

71.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo A dalies 3 punkte ir G dalies pirmojoje pastraipoje;

71.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 7.1.1 punkte;

71.4. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 7.1 punkte.

72. Jeigu oro vežėjo medžiagos ir paštas kraunami į orlaivio bagažo skyrių ir patikrinami kaip kroviny, reguliuojami subjektai turi laikytis reikalavimų, kurie nustatyti:

72.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 7 punkte;

72.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo A dalies 3 punkte ir G dalies pirmojoje pastraipoje;

72.3. Reglamento (ES) Nr. 2015/1998 priedo 7.1.1 punkte;

72.4. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 7.1 punkte.

73. Jeigu oro vežėjo medžiagos ir paštas kraunami į bet kurią orlaivio dalį, išskyrus orlaivio bagažo skyrių, ir patikrinami kaip rankinis bagažas, oro uostus valdančios įmonės turi laikytis reikalavimų, kurie nustatyti:

73.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 7 punkte;

- 73.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo A dalies 2 punkte ir G dalies antrojoje pastraipoje;
- 73.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 7.1.2 punkte;
- 73.4. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 7.1 punkte.
- 74. Oro vežėjai nuo patikrintų oro vežėjo pašto ir oro vežėjo medžiagų priėmimo momento iki orlaivio, kuriuo jie vežami, išvykimo turi laikytis reikalavimų, kurie nustatyti:
 - 74.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 7 punkte;
 - 74.2. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 7.1 punkte;
 - 74.3. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 7.1 punkte.
- 75. Subjektai, aptarnaujantys keleivius ir tvarkantys bagažą, turi laikytis reikalavimų, kurie nustatyti Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 7.2 punkte.

XII SKYRIUS ORLAIVIO ATSARGOS

- 76. Orlaivio atsargų saugumo kontrolės reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės (išskyrus atvejus, nurodytus Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 8.1.1.1 punkto a, b ir c papunkčiuose), nustatyti:
 - 76.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 8 punkte;
 - 76.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo A dalies 2 punkte (tikrinant orlaivio atsargas) ir H dalies 1.1 punkte;
 - 76.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 8.1.1 ir 8.1.2 punktuose;
 - 76.4. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 8.1 ir 8.2 punktuose.
- 77. Oro uostus valdančios įmonės užtikrina, kad prieš įvežant į oro uosto riboto patekimo vietas orlaivio atsargas, kai orlaivio atsargų saugumo kontrolę atliko oro vežėjas, kuris pristato jas į savo orlaivį, arba atsargų saugumo kontrolę atliko reguliuojamas orlaivio atsargų tiekėjas, įsitikinama, kad šios atsargos yra gaunamos iš oro vežėjo ar reguliuojamo orlaivio atsargų tiekėjo, kurių duomenys yra paskelbti Agentūros interneto svetainėje.
- 78. Oro vežėjai ir reguliuojami orlaivio atsargų tiekėjai užtikrina, kad žinomų tiekėjų saugumo programą ir jos įgyvendinimo tvarką tvirtintų žinomą tiekėją skiriančio subjekto vardu veikiantis jo paskirtas ir tuo tikslu išmokytas asmuo. Kiti orlaivio atsargų saugumo kontrolės reikalavimai, kurių turi laikytis oro vežėjai ir reguliuojami orlaivio atsargų tiekėjai, nustatyti:
 - 78.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 8 punkte;
 - 78.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo A dalies 2 punkte (tikrinant orlaivio atsargas) ir H dalies 2.2 punkte;
 - 78.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 8.1.2, 8.1.4, 8.1.5 ir 8.2 punktuose;
 - 78.4. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 8.1–8.3 punktuose.
- 79. Orlaivio atsargų saugumo kontrolės reikalavimai, kurių turi laikytis žinomi tiekėjai, nustatyti Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 8.1.5 punkte.

XIII SKYRIUS ORO UOSTO ATSARGOS

- 80. Oro uostą valdanti įmonė užtikrina, kad žinomų tiekėjų saugumo programą ir jos įgyvendinimo tvarką tvirtintų žinomą tiekėją skiriančios oro uostą valdančios įmonės vardu veikiantis jos paskirtas ir tuo tikslu išmokytas asmuo. Kiti oro uosto atsargų saugumo kontrolės reikalavimai, kurių turi laikytis oro uostus valdančios įmonės, nustatyti:
 - 80.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 9 punkte;
 - 80.2. Reglamento (EB) Nr. 272/2009 priedo A dalies 2 punkte (tikrinant oro uosto atsargas) ir H dalies 1.2 ir 2.3 punktuose;

80.3. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 9.0.2, 9.0.3, 9.1.1–9.1.3 ir 9.2 punktuose;

80.4. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 9 skyriuje.

81. Oro uosto atsargų saugumo kontrolės reikalavimai, kurių turi laikytis žinomi oro uosto atsargų tiekėjai, nustatyti Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 9.1.4 punkte.

XIV SKYRIUS SKRYDŽIO METU TAIKOMOS SAUGUMO PRIEMONĖS

82. Skrydžio metu taikomos saugumo priemonės, kurių turi laikytis oro vežėjai, nustatyti Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 10 punkte.

XV SKYRIUS DARBUOTOJŲ ĮDARBINIMAS IR MOKYMAS

83. Darbuotojų, atsakingų už aviacijos saugumo priemonių taikymą ir (arba) atliekančių aviacijos saugumo patikrą, patekimo kontrolę ar kitokia saugumo kontrolę, įdarbinimo ir mokymo tvarka nustatyta NCASMP.

XVI SKYRIUS SAUGUMO ĮRANGA

84. Tais atvejais, kai saugumo įranga naudojama patikrinimams, patekimo kontrolei ir kitai saugumo kontrolei, oro uostus valdančios įmonės, oro vežėjai ir aviacijos saugumo priemonės taikantys subjektai:

84.1. turi laikytis reikalavimų, kurie nustatyti:

84.1.1. Reglamento (EB) Nr. 300/2008 1 priedo 12 punkte;

84.1.2. Reglamento (ES) 2015/1998 priedo 12 punkte;

84.1.3. Sprendimo C(2015) 8005 priedo 12 skyriuje;

84.2. aviacijos saugumo programose turi nurodyti naudojamos saugumo įrangos tipus, įrangos skaičių ir jos buvimo vietas;

84.3. įsigiję saugumo įrangą, turi numatyti, kas atliks saugumo įrangos techninę priežiūrą, sudaryti saugumo įrangos techninės priežiūros darbų atlikimo grafikus ir užtikrinti periodinius kiekvieno saugumo įrenginio bandymus ir (ar) patikrinimus;

84.4. turi užtikrinti, kad techninę priežiūrą ir remontą atliktų kvalifikuoti asmenys pagal saugumo įrangos gamintojo reikalavimus; keičiant įrangos mazgus ar programinę įrangą, turi būti įsitikinama, kad tai nepadarys neigiamos įtakos tinkamam saugumo įrangos veikimui;

84.5. turi užtikrinti, kad saugumo įranga būtų naudojama tik tuo atveju, jeigu ji atitinka Lietuvos Respublikoje jai taikomus standartus ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nustatytus saugumo įrangos reikalavimus, o Programos 5.1.2.7 papunktyje nurodytu atveju saugumo įrangos techninės specifikacijos turi būti suderintos ir su Agentūra.

XVII SKYRIUS VEIKSMAI YPATINGOMIS APLINKYBĖMIS

85. Oro uostą valdanti įmonė, kurios valdomo oro uosto teritorijoje nutūpė orlaivis, patyręs neteisėtą veiką, turi imtis nustatytų veiksmų pagal Programos 87 punkte nurodytą veiksmų ypatingomis aplinkybėmis planą ir Aprašo VI–VIII skyrių nuostatas, kad apsaugotų keleivius ir orlaivio įgulos narius, kol bus galima tęsti kelionę.

86. Oro uostus valdančios įmonės, vadovaudamosi ICAO 8973 dokumento 17 skyriuje nustatytomis rekomendacijomis ir atsižvelgdamos į Aprašo VI–VIII skyrių nuostatas, rengia veiksmų ypatingomis aplinkybėmis planus, kuriuose numato:

86.1. keleivių, bagažo, krovinių, pašto, orlaivių atsargų ir oro uostų atsargų patikrinimo iš naujo sąlygas ir tvarką paskelbus vidutinį, aukštą ar aukščiausią grėsmės lygį;

86.2. veiksmus, kurių imamasi orlaivio užgrobimo ar sabotažo atveju;

86.3. veiksmus, kurių imamasi orlaivio ar oro uosto objektų užpuolimo atveju;

86.4. veiksmus aptikus daiktą, panašų į sprogstamąjį įtaisą, ar kitą pavojingą daiktą oro uoste ar orlaivyje.

87. Oro uostus valdančios įmonės suderina veiksmų ypatingomis aplinkybėmis planus su oro vežėjais, aviacijos saugumo priemonės taikančiais subjektais ir valstybės institucijomis, kurios atlieka šiuose planuose numatytas funkcijas.

88. Oro uostus valdančios įmonės ne rečiau kaip kartą per 2 metus organizuoja visų veiksmų, kurių imamasi pagal Programos 86.1–86.4 papunkčių nuostatas, pratybas ir informaciją apie šių pratybų vietą, pobūdį ir dalyvius ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po pratybų surengimo teikia Susisiekimo ministerijai, LTSA ir Agentūrai.

89. Oro eismo paslaugų teikėjai:

89.1. savo saugumo programoje nurodo tvarką, kaip užtikrina aviacijos fiksuotojo ryšio tinklo (AFTN) adreso, esančio SECLIST-3, stebėjimą 24 valandas per parą, ir aprašo vidines procedūras, kaip informacija skubos tvarka teikiama atitinkamoms institucijoms, taip pat aprašo vidines procedūras, kaip teikiami pranešimai atitinkamoms institucijoms apie neteisėtos veikos atvejus, kai orlaivis skrenda į Lietuvos Respubliką arba iš Lietuvos Respublikos ir neteisėtos veikos atvejis įvyksta ne Lietuvos oro erdvėje, taip pat aprašo tuos žinomus atvejus, kai neteisėtos veikos objektu tampa Lietuvos oro vežėjo orlaivis ar Lietuvoje registruotas orlaivis, vykdamas skrydžius užsienyje, ir atvejus apie orlaivius, kurie pagal gautą skrydžio planą turi atvykti į Lietuvos Respubliką, neatvykimą į paskirties vietą dėl saugumo incidento;

89.2. įgyvendina Aprašo VII ir VIII skyriuose nustatytus reikalavimus.

90. LTSA ir Agentūra:

90.1. iš oficialių ir neoficialių šaltinių gautą informaciją, kad orlaivis gali tapti neteisėtos veikos objektu, tuojau pat perduoda kompetentingoms institucijoms, orlaivio naudotojui ar jo paskirtajam atstovui;

90.2. užtikrina Aprašo VII ir VIII skyriuose nustatytų reikalavimų įgyvendinimą.

91. LTSA ir Agentūra ar kitos valstybės institucijos gautą informaciją apie užgrobimą orlaivį perduoda oro navigacijos paslaugų teikėjams, oro uostą valdančiai įmonei, orlaivio naudotojui ir kitiems subjektams, kuriems jos reikia pagal susidariusią situaciją, taip pat užtikrinti Aprašo VI–VIII skyrių nuostatų įgyvendinimą.

XVIII SKYRIUS CIVILINĖS AVIACIJOS SAUGUMO KOKYBĖS KONTROLĖ

92. LTSA pagal Reglamento (ES) Nr. 300/2008 2 priedo reikalavimus rengia Nacionalinę civilinės aviacijos saugumo kokybės kontrolės programą, ją tvirtina ir kontroliuoja jos įgyvendinimą.

XIX SKYRIUS SAUGUMO PRIEMONIŲ FINANSAVIMAS

93. Aviacijos saugumo priemonės finansuojamos Vyriausybės nustatyta tvarka, laikantis Reglamento (EB) Nr. 300/2008 5 straipsnio reikalavimų.

XX SKYRIUS

CIVILINĖS AVIACIJOS SAUGUMUI REIKŠMINGOS YPATINGOS SVARBOS INFORMACINIŲ IR RYŠIŲ TECHNOLOGIJŲ SISTEMOS IR JOMIS TVARKOMI DUOMENYS

94. Oro uostus valdančios įmonės, oro navigacijos paslaugų teikėjai, oro vežėjai ir aviacijos saugumo priemonės taikantys subjektai privalo identifikuoti savo civilinės aviacijos saugumui reikšmingas ypatingos svarbos informacinių ir ryšių technologijų sistemas bei jomis tvarkomus duomenis (toliau – sistemos ir jomis tvarkomi duomenys) ir juos saugoti nuo kibernetinių išpuolių, galinčių daryti poveikį civilinės aviacijos saugumui. Nustatant ir įgyvendinant apsaugos nuo kibernetinių išpuolių politiką turi būti siekiama užtikrinti sistemų ir jomis tvarkomų duomenų apsaugą nuo neteisėtos prieigos, pakeitimo ir naudojimo, užkirsti kelią prieinamumo ir vientisumo pažeidimams ir (ar) neteisėtam konfigūracijos naudojimui bei sistemų ir jomis tvarkomų duomenų klastojimui.

95. Sistemos ir jomis tvarkomi duomenys identifikuojami atsižvelgiant į tai, ar sistemų ir jomis tvarkomų duomenų konfidencialumo, integralumo (vientisumo) ir prieinamumo pažeidimas gali paveikti, sutrikdyti ar pabloginti įprastą funkcijos atlikimą ar paslaugos suteikimą ir dėl to turėti įtakos padidėjusiai neteisėtos veikos tikimybei arba lemti neteisėtos veikos įvykdymą, todėl sistemos ir jomis tvarkomi duomenys yra kritiniai aviacijos saugumo atžvilgiu. Oro uostus valdančios įmonės, oro navigacijos paslaugų teikėjai, oro vežėjai ir aviacijos saugumo priemonės taikantys subjektai yra atsakingi už šiame skyriuje nustatytų reikalavimų įgyvendinimą ir tais atvejais, kai jų vardu sistemas ir jomis tvarkomus duomenis tvarko trečiasis asmuo.

96. Oro uostus valdančių įmonių, oro navigacijos paslaugų teikėjų, oro vežėjų ar aviacijos saugumo priemonės taikančių subjektų naudojamos sistemos ir jomis tvarkomi duomenys, pateikti Programos priede, turi būti nustatyti oro uostus valdančių įmonių, oro navigacijos paslaugų teikėjų, oro vežėjų ar aviacijos saugumo priemonės taikančių subjektų saugumo programoje arba bet kuriame kitame dokumente, kuris yra sudėtinė saugumo programos dalis arba į kurį pateikiama nuoroda saugumo programoje.

97. Oro uostus valdančios įmonės, oro navigacijos paslaugų teikėjai, oro vežėjai ar aviacijos saugumo priemonės taikantys subjektai privalo savo saugumo programoje arba bet kuriame kitame dokumente, kuris yra sudėtinė saugumo programos dalis arba į kurį pateikiama nuoroda saugumo programoje, nurodyti ir papildomas, nei nurodyta Programos priede, sistemas ir jomis tvarkomus duomenis ir užtikrinti jų apsaugą nuo kibernetinių išpuolių, jeigu šios sistemos ir jomis tvarkomi duomenys, remiantis pačių oro uostus valdančių įmonių, oro navigacijos paslaugų teikėjų, oro vežėjų ar aviacijos saugumo priemonės taikančių subjektų atliktu rizikos vertinimu, yra priskirtini ypatingos svarbos informacinių ir ryšių technologijų sistemoms ar jomis tvarkomiems duomenims.

98. Saugumo programoje arba bet kuriame kitame dokumente, kuris yra sudėtinė saugumo programos dalis ar į kurį pateikiama nuoroda saugumo programoje, išsamiai nurodomos priemonės, kuriomis užtikrinama sistemų ir jomis tvarkomų duomenų:

- 98.1. apsauga nuo kibernetinių išpuolių;
- 98.2. kibernetinių išpuolių nustatymas;
- 98.3. reagavimas į kibernetinius išpuolius;
- 98.4. kibernetinių išpuolių padarinių šalinimas.

99. Programos 98 punkte nurodytas priemonės oro uostus valdančios įmonės, oro navigacijos paslaugų teikėjai, oro vežėjai arba aviacijos saugumo priemonės taikantys subjektai turi nustatyti, rengti ir įgyvendinti remdamiesi savo atliktu rizikos vertinimu. Rizikos vertinimo procesas turi būti išsamiai aprašytas, kartu įvertinant įvairias kibernetinio saugumo grėsmes, rizikos tikimybę ir galimo poveikio žalą, oro uostus valdančių įmonių, oro navigacijos paslaugų teikėjų, oro vežėjų arba aviacijos saugumo priemonės taikančių subjektų tvirtinamoje saugumo programoje ar kitame dokumente, kuris

yra sudėtinė saugumo programos dalis ar į kurią pateikiama nuoroda saugumo programoje, įskaitant ir vidinės kokybės kontrolės priemonės, užtikrinančias, kad rizikos vertinimas yra atliekamas nuolat.

100. LTSA ir Agentūra, bendradarbiaudamos su NKSC, rengia rekomendacijas ir teikia metodinę pagalbą oro uostus valdančioms įmonėms, oro navigacijos paslaugų teikėjams, oro vežėjams ir aviacijos saugumo priemonės taikantiems subjektams identifikuojant sistemas ir jomis tvarkomus duomenis ir nustatant galimas kibernetinio saugumo priemones.

101. Agentūra ir LTSA perduoda oro uostus valdančioms įmonėms, oro navigacijos paslaugų teikėjams, oro vežėjams ir aviacijos saugumo priemonės taikantiems subjektams informaciją apie kibernetinio saugumo grėsmes, kurią gavo iš NKSC, kitų valstybės institucijų, Europos Sąjungos institucijų, ICAO, ECAC ar kitų tarptautinių organizacijų ir kuri gali būti aktuali atliekant rizikos vertinimus pagal Programos 94, 95 ir 99 punktus. Oro uostus valdančios įmonės, oro navigacijos paslaugų teikėjai, oro vežėjai ir aviacijos saugumo priemonės taikantys subjektai taip pat privalo rinkti ir analizuoti su kibernetiniu saugumu susijusią atvirų šaltinių informaciją, pavyzdžiui, NKSC metinės nacionalinio kibernetinio saugumo būklės ataskaitas, aktualią viešai skelbiamą Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūros (ENISA) informaciją.

102. Sistemų ir jomis tvarkomų duomenų, kurie yra identifikuoti kaip ypatingos svarbos informacinė infrastruktūra pagal Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymą, apsauga nuo kibernetinių išpuolių yra vykdoma vadovaujantis Kibernetinio saugumo įstatymu ir jo įgyvendinamaisiais teisės aktais. NKSC pagal Kibernetinio saugumo įstatyme nustatytus įgaliojimus prižiūri, kaip laikomasi ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros ir jos valdytojų atitikties organizaciniais ir techniniais kibernetinio saugumo reikalavimams nuostatų.

103. Programos 102 punkte identifikuotų ypatingos svarbos informacinių infrastruktūrų valdytojai privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi Reglamento (ES) 2015/1998 priede, Aviacijos įstatyme ir NCASMP nustatytų mokymo ir asmens reputacijos tikrinimo reikalavimų. Agentūra, vadovaudamasi LTSA tvirtinama nacionaline civilinės aviacijos saugumo kokybės kontrolės programa, kontroliuoja, kaip laikomasi šių reikalavimų.

104. Oro uostus valdančios įmonės, oro navigacijos paslaugų teikėjai, oro vežėjai ir aviacijos saugumo priemonės taikantys subjektai, kurie yra ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros, nurodytos Programos 103 punkte, valdytojai, savo saugumo programose turi nurodyti šią infrastruktūrą atskirai nuo sistemų ir jomis tvarkomų duomenų, kuriems taikomi Reglamento (ES) 2015/1998 priede nustatyti reikalavimai, sąrašo.

105. Agentūra bendradarbiauja su NKSC pagal kompetenciją derindama kibernetinio saugumo užtikrinimo klausimus.

**CIVILINĖS AVIACIJOS SAUGUMUI REIKŠMINGŲ YPATINGOS SVARBOS
INFORMACINIŲ IR RYŠIŲ TECHNOLOGIJŲ SISTEMŲ IR JOMIS TVARKOMŲ
DUOMENŲ SĄRAŠAS**

Eil. Nr.	PASLAUGOS / FUNKCIJOS / ZONA	SISTEMOS / DUOMENYS
1.	Patekimo į oro uosto kontroliuojamąją zoną (įskaitant riboto patekimo zoną ir riboto patekimo zonos svarbiausias dalis), oro navigacijos paslaugų teikėjo kontroliuojamąją teritoriją kontrolė	Perimetro stebėjimo ir pažeidimų aptikimo sistemos (CCTV), signalizacijos sistemos, įeigos sistemos (QR kodas, skaitytuvai), oro uosto pažymėjimai, oro navigacijos paslaugų teikėjo pažymėjimai (procesas, valdymas, archyvavimas)
2.	Keleivių ir rankinio bagažo patikra	Arkiniai metalo iešikliai (WTMD), kūno skeneriai, rentgeno spindulių įrenginiai, sprogmenų aptikimo sistemos (EDS) įranga, mažo kiekio sprogstamųjų medžiagų iešikliai (ETD), skystųjų sprogmenų aptikimo sistemos (LEDs) įranga, kita įranga
3.	Bagazo skyriuje vežamo bagazo patikra	Sprogmenų aptikimo sistemos (EDS) įranga, rentgeno spindulių įrenginiai, kiti įrenginiai ir įranga
4.	Bagazo skyriuje vežamo bagazo saugumas, apsauga ir bagazo priklausomybės nustatymas	Keleivių registracijos į skrydį oro uoste ar nuotoliniu būdu sistemos, bagazo priklausomybės nustatymo automatizuotos sistemos
5.	Kitų nei keleiviai asmenų ir jų daiktų patikra	Arkiniai metalo iešikliai (WTMD), kūno skeneriai, rentgeno spindulių įrenginiai, sprogmenų aptikimo sistemos (EDS) įranga, mažo kiekio sprogstamųjų medžiagų iešikliai (ETD), kita
6.	Informacijos apsauga	Dokumentai, susiję su įdarbinimu, saugumo mokymais, saugumo mokymų baigimo pažymėjimais, nepriekaištingą asmens reputaciją patvirtinanti informacija, kiti įrašai ir informacija
7.	Transporto priemonių patekimo į riboto patekimo zoną kontrolė ir patikra	Transporto priemonių tikrinimo sistemos
8.	Bepiločių orlaivių aptikimo ir kontrolės perėmimo priemonių įdiegimas oro uoste ir kituose su aviacijos saugumu susijusiuose objektuose ir pastatuose	Apsaugos nuo bepiločių orlaivių sistemos
9.	Įmonių ir organizacijų informacijos apsauga	Įslaptinta informacija ir (ar) kita svarbi neįslaptinta informacija (Nacionalinė civilinės aviacijos saugumo programa, subjekto saugumo

		programa, saugumo duomenys, procedūros, vadovai ir kita informacija), Sąjungos tiekimo grandinės saugumo duomenų bazė
10.	Oro vežėjo pašto ir medžiagų patikra ir kita saugumo kontrolė	Rentgeno spindulių įrenginiai, sprogmenų aptikimo sistemos (EDS) įranga, mažo kiekio sprogstamųjų medžiagų iešikliai (ETD), kita įranga
11.	Kroviniai ir atsargos (priėmimas, patikra, apsauga, transportavimas ir kita saugumo kontrolė (pvz., dokumentacija)	Reguliuojamų subjektų (RA), žinomų siuntėjų (KC), reguliuojamų orlaivio atsargų tiekėjų (RS), žinomų orlaivio atsargų tiekėjų (KS) loginės ir fizinės sistemos (įskaitant objektų apsaugą), prieiga prie Sąjungos tiekimo grandinės saugumo duomenų bazės
12.	Orlaivių nuodugnus saugumo patikrinimas ir apsauga (visose vietose), kitos oro vežėjo saugumo operacijos ir procedūros	Oro vežėjų, antžemines paslaugas teikiančių subjektų naudojamos sistemos